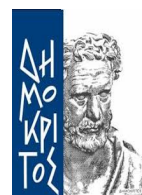

**ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ**

**ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»**

**ΔΙΑ-ΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ – ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΙΣ Τ.Π.Ε. ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ –
ΨΥΧΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ»**

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**« Η επίδραση της θεατρικής αγωγής στο κοινωνικό-συναισθηματικό
έλλειμμα των παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος»**

**«The effect of theatrical education in socio-emotional deficiencies
children with Autism Spectrum Disorder»**

Της

Παναγιώτας Τοπιντζή

A.M. 320

Περίληψη

Στην παρούσα βιβλιογραφική μελέτη μελετήθηκε ο αυτισμός με έμφαση στην συμπτωματολογία του και το κοινωνικό-συναισθηματικό έλλειμμα που παρουσιάζουν τα παιδιά με διαταραχή αυτιστικού φάσματος. Παράλληλα διερευνήθηκαν το θέατρο, η θεατρική αγωγή, οι θεατρικές τεχνικές ως παιδαγωγικά και θεραπευτικά μέσα που συμβάλλουν στην έκφραση των συναισθημάτων, στην επικοινωνία και την κοινωνική αλληλεπίδραση των παιδιών με ΔΑΦ. Μελετήθηκε πληθώρα ερευνών που αφορούν στην ουσιαστική παρέμβαση των θεατρικών τεχνικών στις δυσκολίες που εντοπίζονται στο κοινωνικό-συναισθηματικό τομέα των παιδιών με ΔΑΦ προκειμένου, να διαχειριστούν το άγχος της κοινωνικοποίησης, να νιώσουν ασφάλεια, να συνεργαστούν και να αλληλεπιδράσουν με όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερο τρόπο.

Μέσα από την παρούσα μελέτη προέκυψε πως η θεατρική αγωγή και ειδικότερα η συμβολή του δράματος μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό παιδαγωγικό και θεραπευτικό εργαλείο, αφού με τις συγκεκριμένες παρεμβάσεις αναδείχθηκε πως τα παιδιά με ΔΑΦ μπορούν να επικοινωνήσουν ευκολότερα, να εμπλακούν σε συνθήκες παιχνιδιού, να συνεργαστούν και να νιώσουν ασφάλεια και χαρά από τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες αυτές. Τέλος, έγινε εμφανής η σπουδαιότητα αυτής της εναλλακτικής μορφής παρέμβασης για την ειδική αγωγή και συγκεκριμένα για τα παιδιά με ΔΑΦ τόσο εντός όσο και εκτός σχολικού πλαισίου.

Λέξεις-Κλειδιά: διαταραχή αυτιστικού φάσματος, θεατρική αγωγή, θεατρικό παιχνίδι, ειδική αγωγή, κοινωνικό-συναισθηματικό έλλειμμα.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Adams, L., Gouvousis, A., VanLue, M., & Waldron, C. (2004). Social story intervention: Improving communication skills in a child with an autism spectrum disorder. *Focus on Autism and other developmental Disabilities*, 19(2), 87-94.

American Psychiatric Association, A. P., & American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5.

Barbaro, J., & Dissanayake, C. (2013). Early markers of autism spectrum disorders in infants and toddlers prospectively identified in the Social Attention and Communication Study. *Autism*, 17(1), 64-86.

Bartak, L., & Rutter, M. (1973). Special educational treatment of autistic children: A comparative study—1. Design of study and characteristics of units. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 14(3), 161-179.

Beadle-Brown, J., Wilkinson, D., Richardson, L., Shaughnessy, N., Trimmingham, M., Leigh, J., & Himmerich, J. (2018). Imagining Autism: Feasibility of a drama-based intervention on the social, communicative and imaginative behaviour of children with autism. *Autism*, 22(8), 915-927.

Burack, J. A., & Volkmar, F. R. (1992). Development of low-and high-functioning autistic children. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 33(3), 607-616.

Charman, T., Swettenham, J., Baron-Cohen, S., Cox, A., Baird, G., & Drew, A. (1997). Infants with autism: An investigation of empathy, pretend play, joint attention, and imitation. *Developmental psychology*, 33(5), 781.

Corbett, B. A., Gunther, J. R., Comins, D., Price, J., Ryan, N., Simon, D., ... & Rios, T. (2011). Brief report: theatre as therapy for children with autism spectrum disorder. *Journal of autism and developmental disorders*, 41(4), 505-511.

Dalley, T. (Ed.). (2008). *Art as therapy: An introduction to the use of art as a therapeutic technique*. Routledge.

DeMyer, M. K., Barton, S., DeMyer, W. E., Norton, J. A., Allen, J., & Steele, R. (1973). Prognosis in autism: A follow-up study. *Journal of autism and childhood schizophrenia*, 3(3), 199-246.

Dewey, J. (1980). *Art as experience*. U.S.A.: Penguin Group.

Gleni, Ch., & Papadopoulos, S. (2010). When Drama Animator meets Intercultural teacher: Pedagogy of Communicative Globalism and Inclusion. In International Conference Proceedings: Intercultural education as a project for social transformation. Linking theory and practice towards equity and social justice. (σσ.138-152). Madna-Malta: International Association of Intercultural Education/ Inter Network.

Gray, D. R. (2001). Drama and Art: The Experience of Learning. *Dyslexia: Successful Inclusion in the Secondary School*, 135.

Happé, F. (2003, January). Cognition in autism: one deficit or many?. In *Autism: Neural Basis and Treatment Possibilities: Novartis Foundation Symposium 251* (Vol. 251, pp. 198-212). Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.

HATTON, C. (2003) Backyards and borderlands: Some reflections on researching the travels of adolescent girls doing drama. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 8, 2, 139–156.

Heinig, R. B., & Stillwell, L. (1974). *Creative dramatics for the classroom teacher*. Prentice-Hall.

Hobson, R. P. (1986). The autistic child's appraisal of expressions of emotion: A further study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 27(5), 671-680.

Hobson, R. P., Ouston, J., & Lee, A. (1988). Emotion recognition in autism: Coordinating faces and voices. *Psychological medicine*, 18(4), 911-923.

Howlin, P., Mawhood, L., & Rutter, M. (2000). Autism and developmental receptive language disorder—a follow-up comparison in early adult life. II: Social, behavioural, and psychiatric outcomes. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41(5), 561-578.

Hume, K., Bellini, S., & Pratt, C. (2005). The usage and perceived outcomes of early intervention and early childhood programs for young children with autism spectrum disorder. *Topics in Early Childhood Special Education*, 25(4), 195-207.

Ivey, M. L., Juane Heflin, L., & Alberto, P. (2004). The use of social stories to promote independent behaviors in novel events for children with PDD-NOS. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 19(3), 164-176.

Izard, C. E., Huebner, R. R., Risser, D., & Dougherty, L. M. (1980). The young infant's ability to produce discrete emotion expressions. *Developmental psychology*, 16(2), 132.

Jennings, S. (1987) *Dramatherapy- Theory & practice*. Routledge.

Johnson, L., & O'Neil, C. (1984). *Dorothy Heathcote Collected writings on education and drama*. London: Hutchinson.

Kanner L. Autistic disturbances of affective contact. *Nervous Child*. 1943.

Kanner, L. (1973). *Childhood psychosis: Initial studies and new insights*. VH Winston & Sons.

Kempe, A., & Tissot, C. (2012). The use of drama to teach social skills in a special school setting for students with autism. *Support for Learning*, 27(3), 97-102.

Kim, A. J., Stembridge, S., Lawrence, C., Torres, V., Miodrag, N., Lee, J., & Boynes, D. (2015). Neurodiversity on the stage: The effects of inclusive theatre on youth with autism. *International Journal of Education and Social Science*, 2(9), 27-39.

Klin, A., Saulnier, C. A., Sparrow, S. S., Cicchetti, D. V., Volkmar, F. R., & Lord, C. (2007). Social and communication abilities and disabilities in higher functioning individuals with autism spectrum disorders: The Vineland and the ADOS. *Journal of autism and developmental disorders*, 37(4), 748-759.

Knopf, A. (2020). Autism prevalence increases from 1 in 60 to 1 in 54: CDC. *The Brown University Child and Adolescent Behavior Letter*, 36(6), 4-4.

Lillard, A. (2001). Pretend play as twin earth: A social-cognitive analysis. *Developmental Review*, 21(4), 495-531.

Lerner, M. D., Mikami, A. Y., & Levine, K. (2011). Socio-dramatic affective-relational intervention for adolescents with Asperger syndrome & high functioning autism: Pilot study. *Autism*, 15(1), 21-42.

Loyd, D. (2015). Gaining views from pupils with autism about their participation in drama classes. *British Journal of Learning Disabilities*, 43(1), 8-15.

Matson, J. L., Matson, M. L., & Rivet, T. T. (2007). Social-skills treatments for children with autism spectrum disorders: An overview. *Behavior modification*, 31(5), 682-707.

McCaslin, N. (1990). *Creative drama in the classroom*. Addison-Wesley Longman Limited.

McClintock, B. A. (1984), *Drama for mentally Handicapped Children*. London: Human Horizons Series.

Moreno, J. L. (1960). The sociometry reader.

Mpella, M., Evaggelinou, C., Koidou, E., & Tsigilis, N. (2019). The Effects of a Theatrical Play Programme on Social Skills Development for Young Children with Autism Spectrum Disorders. *International Journal of Special Education*, 33(4), 828-845.

National Research Council. (2001). *Educating children with autism*. National Academies Press.

O'Leary, K. (2013). The effects of drama therapy for children with autism spectrum disorders.

O' Neil, C., & Lambert, A. (1991). *Drama Structures*. Portsmouth, NH: Heinemann Educational.

O'Neill, C. (Ed.). (2014). *Dorothy Heathcote on education and drama: Essential writings*. Routledge.

Peter, M. (2009). DRAMA: Drama: narrative pedagogy and socially challenged children. *British Journal of Special Education*, 36(1), 9-17.

Podlozny, A. (2000). Strengthening verbal skills through the use of classroom drama: A clear link. *Journal of Aesthetic education*, 34(3/4), 239-275.

Puchner, W., & White, A. (2017). *Greek Theatre between Antiquity and Independence*. Cambridge University Press.

Rambert, M. Η συναισθηματική και η ηθική ζωή του παιδιού. Εκδόσεις Δίπτυχο, Αθήνα.

Reading, S., Reading, J., Padgett, R. J., Reading, S., & Pryor, P. (2015). The use of theatre to develop social and communication behaviors for students with autism. *Journal of Speech Pathology & Therapy*, 1(1).

Rutter, M. (1978). Diagnosis and definition of childhood autism. *Journal of autism and childhood schizophrenia*, 8(2), 139-161.

- Sherratt, D. (2002). Developing pretend play in children with autism: A case study. *Autism*, 6(2), 169-179.
- Sherratt, D., & Peter, M. (2012). *Developing play and drama in children with autistic spectrum disorders*. David Fulton Publishers.
- Slade, P. (1958). *An introduction to child drama*. London: University of London Press.
- Smilansky, S. (1990). Sociodramatic play: Its relevance to behavior and achievement in school. *Children's play and learning: Perspectives and policy implications*, 18-42.
- Stella, J., Mundy, P., & Tuchman, R. (1999). Social and nonsocial factors in the Childhood Autism Rating Scale. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 29(4), 307-317.
- Syriopoulou-Delli, C. K., Agaliotis, I., & Papaefstathiou, E. (2018). Social skills characteristics of students with autism spectrum disorder. *International Journal of Developmental Disabilities*, 64(1), 35-44.
- Szatmari, P., Bryson, S. E., Boyle, M. H., Streiner, D. L., & Duku, E. (2003). Predictors of outcome among high functioning children with autism and Asperger syndrome. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 44(4), 520-528.
- Thorp, D. M., Stahmer, A. C., & Schreibman, L. (1995). Effects of sociodramatic play training on children with autism. *Journal of autism and developmental disorders*, 25(3), 265-282.
- Toth, K., Munson, J., Meltzoff, A. N., & Dawson, G. (2006). Early predictors of communication development in young children with autism spectrum disorder: Joint attention, imitation, and toy play. *Journal of autism and developmental disorders*, 36(8), 993-1005.
- Verhoeff, B. (2013). Autism in flux: a history of the concept from Leo Kanner to DSM-5. *History of psychiatry*, 24(4), 442-458.
- Volkmar, F. R., & McPartland, J. C. (2014). From Kanner to DSM-5: autism as an evolving diagnostic concept. *Annual review of clinical psychology*, 10.
- Wagner, B. J. (Ed.). (1999). *Building moral communities through educational drama*. Greenwood Publishing Group.
- Wheater, C. (2013). *Theatre therapy for children with autism*.
- Zwaigenbaum, L. (2012). What's in a name: changing the terminology of autism diagnosis.

Ελληνική

Άλκηστις (1993). *Κουκλοθέατρο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Άλκηστις, (2007). Το βιβλίο της δραματοποίησης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Άλκηστις (2011). *Κούκλο-θέατρο σκιών*. Αθήνα: Πεδίο

Αυδή, Α., & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007). Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Βογινδρούκας, Ι. (2005). Οδηγός εκπαίδευσης παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές.

Γενά, Α. (2002). Αυτισμός και διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές: αξιολόγηση, διάγνωση, αντιμετώπιση.

Γιάνναρης, Γ. (1998). Θεατρική Αγωγή σε όλη την εκπαίδευση. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, (102), 29-38.

Γραμματάς Γ. (2001). Διδακτική του Θεάτρου. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Γραμματάς, Θ. (2014). Το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Καλλιτεχνική έκφραση και παιδαγωγία. Αθήνα: Διάδραση.

Δελώνης Α, (1990). Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία, 1835-1985, Αθήνα: Ηράκλειτος.

Ευδοκίμου-Παπαγεωργίου, Ρ. (1999). Δραματοθεραπεία–Μουσικοθεραπεία. *Η επέκταση της τέχνης στη ψυχοθεραπεία. Β' έκδοση*. Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

Ζαφειριάδης, Κ., & Δαρβούδης, Α. (2010). Η δραματοποίηση ως μέθοδος διδασκαλίας στο σύγχρονο σχολείο. Ένας πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς γενικής και ειδικής αγωγής.

Zimmer, R. (2007). Εγχειρίδιο ψυχοκινητικής, θεωρία και πράξη της ψυχοκινητικής παρέμβασης. Θεωρία και Πράξη της Ψυχοκινητικής.

Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (1998). *Οι Ανάπηροι και η Εκπαίδευσή τους: Μια Ψυχοπαιδαγωγική Προσέγγιση της Ένταξης*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2009). Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους: μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης.

Jones, P. (2003). *Δραματοθεραπεία*. Το θέατρο ως τρόπος ζωής και θεραπείας. Αθήνα :Ελληνικά Γράμματα

Κακουδάκη, Τ. (2013). Το Θέατρο στην Ελληνική Εκπαίδευση. Στο Θέατρο – Θεατρική Αγωγή. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ).

Κακούρος, Ε., & Μανιαδάκη, Κ. (2006). Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων: Αναπτυξιακή προσέγγιση. Αθήνα: *Τυπωθητώ*.

Καλαντζής, Κ. (1985). Διδακτική των ειδικών σχολείων για νοητικά καθυστερημένα παιδιά. *Για νοητικά καθυστερημένα παιδιά*, Αθήνα, Καραβιάς-Ρουσσόπουλος.

Καλούρη-Αντωνοπούλου, Ρ (1999). Αισθητική Αγωγή. Αθήνα: Έλλην.

Καραπέτσας, Α. (2011). *Κλινική Νευροψυχολογία του Παιδιού*. Βόλος: Εκδόσεις Εργαστηρίου Νευροψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Kempe, Α. επιμ. (2005). Εκπαιδευτικό Δράμα και Ειδικές Ανάγκες. Αθήνα : Εκδόσεις Πατάκης.

Κουντουράς, Μ. (1985). *Κλείστε τα σχολεία: εκπαιδευτικά άπαντα*. Αθήνα: Γνώση.

Κουρετζής, Λ. (1991). Το θεατρικό παιχνίδι. Παιδαγωγική θεωρία, πρακτική και θεατρολογική προσέγγιση. *Εκδόσεις Καστανιώτη*.

Κουρετζής, Λ., Άλκηστις (1993). Θεατρική Αγωγή 1, *Βιβλίο για τον δάσκαλο*, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.

Κουρετζής, Μ. (2006). Το θεατρικό παιχνίδι ως μέσο αφύπνισης του κριτικού στοχασμού και της δημιουργικής φαντασίας. Στο Μπ. Γιαννούλη, Ν. Γκόβας & Αν. Μερκούρη (επιμ.). Το θέατρο στην εκπαίδευση: Δημιουργώντας νέους ρόλους στον 21ο αιώνα, 203-204. Πρακτικά από την 5η Διεθνή Συνδιάσκεψη για το Θέατρο στην Εκπαίδευση- Αθήνα, Μάρτιος 2006. Αθήνα: Πανελλήνιο Δίκτυο Εκπαιδευτικών για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Κόφφας, Α. (1989) *Δραστηριότητες αισθητικής αγωγής στο νηπιαγωγείο (Θεωρία και πράξη)*. Εκδόσεις Εκδοτική. Αθήνα.

Κρασανάκης, Σ. (2004). Δραματοθεραπευτική εισ-αγωγή.

Κρουσταλλάκης, Γ. (2005). Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες στην οικογένεια και στο σχολείο-Ψυχοπαιδαγωγική Παρέμβαση για μια συμβουλευτική γονέων και εκπαιδευτικών. Αθήνα: *αυτοέκδοση*.

Κυπριωτάκης Α. Β. *Τα αυτιστικά παιδιά και η αγωγή τους*. Τρίτη Έκδοση. Ηράκλειο, 2003.

Λουκρέζη, Σ., Γενά, Α., & Μπεζεβέγκης, Η. (2010). Ανάπτυξη δεξιοτήτων συμβολικού παιχνιδιού: Μελέτη περίπτωσης παιδιού με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού. *PSYCHOLOGY*, 17(4), 365-379.

Μισαηλίδη, Π., & Παπούδη, Δ. (2017). Έκφραση, αντίληψη και κατανόηση συναισθημάτων στον αυτισμό: Ψυχολογικά και νευροβιολογικά ευρήματα. *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, 14(54).

Μπεζεβέγκης, Η. Γ. (1989). Εξελικτική ψυχοπαθολογία. Τόμος Α' (σελ. 61-63). Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών (έτος πρωτότυπης έκδοσης 1987).

Μπέλλα, Μ. (2012). *Η διδακτική εφαρμογή του γνωστικού συμπεριφοριστικού δράματος στην βελτίωση των αλεξιθυμικών χαρακτηριστικών παιδιών με έντονες συναισθηματικές διαταραχές που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού. Ανάλυση μιας ατομικής περίπτωσης* (Master's thesis).

Μπουρνέλη, Ν., (2002). *Κινητική Δημιουργικότητα*. Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Κινητικής Δημιουργικότητας για παιδιά. Αθήνα: Alfa Status.

Παπαγεωργίου, Β. *Ο παιδίατρος αντιμέτωπος με σύγχρονα «προβλήματα» του παιδιού και της οικογένειας*. Δελτίο Α Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών. 2005.

Παπαδόπουλος, Σ. (2010). *Παιδαγωγική του θεάτρου*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Παπαδόπουλος, Γ. (2012). Μυθοπλασία, βίωμα και παιδεία. Διδασκαλίας τέχνη: θεωρία και εφαρμογές. Αθήνα: Ψηφίδα.

Πέτσα, Μ., & Πάσχου, Χ. (2016). Μουσικοθεραπεία-Δραματοθεραπεία. Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας.

Σπανάκη, Ε. (2014). *Επίδραση ψυχοκινητικής αγωγής με στοιχεία θεατρικού παιχνιδιού στην ανάπτυξη νηπίων με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*. Διδακτορική Διατριβή. Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Πανεπιστήμιο Πατρών.

Στράτου, Ε. (2016). Η συμβολή του Εκπαιδευτικού Δράματος στην ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων παιδιών με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος.

Συριοπούλου-Δελλή, Χ. Κ., & Κασίμος, Δ. Χ. (2013). Επικοινωνία και εκπαίδευση ατόμων με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές, αυτισμό.

Φανουράκη, Κ. (2010). *Η διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων μέσω της θεατρικής αγωγής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*. Διδακτορική Διατριβή. Πανεπιστήμιο Πατρών.

Φραγκή, Μ. (2011). Η Αξιοποίηση του θεάτρου στην εκπαίδευση. Στο Ν. Τσαφταρίδης (Επιμ.), Βασικό επιμορφωτικό υλικό. Τόμος Γ'. «Αξιοποίηση των τεχνών στην Εκπαίδευση» (σσ. 162-196). Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Φρανσίς, Κ. (2007). Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές ή Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος. *Διαναπηρικός Οδηγός Εξειδίκευσης (ΕΠΕΑΕΚ)*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Χάρτνολ, Φ. (1980). Ιστορία του Θεάτρου. Αθήνα. Εκδόσεις Υποδομή.

Χρυσαφίδης, Κ., (2001). *Βιωματική-Επικοινωνιακή Διδασκαλία*. Η Εισαγωγή της Μεθόδου Project στο Σχολείο. Αθήνα: Gutenberg.

Faure, G., & Lascar, S. (2001). Το θεατρικό παιχνίδι.

Frith, U. (2009). *Αυτισμός: Εξηγώντας το αίνιγμα*. Ελληνικά Γράμματα.

Jennings, S. (2005). Εισαγωγή στη δραματοθεραπεία. Αθήνα : Εκδόσεις Σαββάλα.

Rutter, M. (1990). *Νηπιακός αυτισμός. Σύγχρονες Αντιλήψεις και Αντιμετώπιση*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Roth, F. P., & Wortington, C. K. (2011). Εγχειρίδιο Λογοθεραπείας. Π.Χ.Πασχαλίδης.

Shipley, K. G., & McAfee, J. G. (2013). Διαγνωστικές προσεγγίσεις στη Λογοπαθολογία. *Βιρβιδάκη, Διονύσης Χρ. Ταφιάδης, Εκδόσεις Gotsis (σελ. 420-423)*.

Woolland, B. (1999). Η διδασκαλία του δράματος στο δημοτικό σχολείο. Αθήνα: ελληνικά Γράμματα

Δ.Ε.Π.Π.Σ., Α.Π.Σ. [ΦΕΚ 303/τ. β'/13-03-2003]. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Π.Δ. 132/10-4-1990

ΦΕΚ 303/ τ. Β'/13-3-2003

ΦΕΚ, 2016, Αρ. Φύλλου 1324

Υ.Α. 100575/Δ3, ΦΕΚ 2103/Β/19.06.2017